

Pataki János¹

AZ OBJEKTUMOK ÉS ÉPÜLETEK TERRORROBBANTÁSOK ELLENI VÉDELME²

Az objektumok és épületek terrorrobbantások elleni védelmét, mint biztonságtechnikai szervező mérnök szemszögéből szeretném vizsgálni. A fő hangsúlyt a szervezeti biztonsági intézkedésekre helyezni az USA Védelmi Minisztérium által kiadott, Épületek minimálisan kialakítandó terrorizmus elleni védelmének szabványa – egységes létesítményi előírások alapján.

Ma Magyarországon még nem általánosan elfogadott, azaz Európa Uniós gyakorlat, hogy már a projekt indításakor a különböző biztonsági szervezeteket bevonják a tervezésbe, illetve a projektköltségvetésébe %-os arányban megjelennek a biztonsági rendszerek várható költségei.

Kulcsszavak: biztonság, terrorizmus, terrorrobbantás, védelmi rendszerek felépítése

OBJECTS AND BUILDINGS PROTECTION AGAINST OF THE TERRORIST BOMBINGS

Defense of objects and buildings against terrorist bombing is to be studied from the perspective of a security organiser engineer. Pursuant to the standardised facility requirements issued by the Department of Defense³, hereinafter referred to as DoD with the title Minimum defense requirements of Buildings against terrorist attacks the focus should be on the organisational security measures.

Currently in Hungary the practices of the European Union are not generally accepted, in which the various security organisations are involved in the design and project budgeting right at the beginning of the project and hence the expected costs of security arrangements and systems appear in the budget in a percentage ratio.

Keywords: security, terrorism, terrorist bombing, building up of defense systems

AZ EURÓPAI TERRORIZMUS

A terrorizmus, mint fő fenyegetés első számú biztonsági kihívás, veszélyezteti az emberi életet, jelentős költségeket okoz, társadalmunk nyitottságát és toleranciáját igyekszik aláásni és növekvő stratégiai kockázatot jelent egész Európa számára. A terrorista mozgalmak egyre nagyobb forrásokkal rendelkeznek, elektronikus hálózatok kötik össze őket. Nem riadnak vissza a korlátlan erőszak alkalmazásától sem, nyomaték kedvéért a minél nagyobb számú áldozat elérése érdekében.

A terrorizmus „harmadik” hulláma globális jellegű és az erőszakos vallási szélsőségekhez kapcsolódik. Okai rendkívül összetettek, például a kulturális, szociális és politikai válságok, a külföldi társadalmakban élő fiatalok elidegenedése. Ez a jelenség jelentős hatást gyakorol az Unió nyugati társadalmaira.

¹ okl. Biztonság- és védelempolitikai szakérő, biztonságtechnikai szervező mérnök (MSc), E-mail: bmp1k3@gmail.com

² Bírálta: Prof. Dr. Lukács László, egyetemi tanár, NKE HHK, E-mail: lukacs.laszlo@uni-nke.hu

³ Department of Defense – USA Védelmi Minisztérium, a továbbiakban DoD.

Európa egyszerre célpontja és bázisa ennek a terrorizmusnak: az európai országok célpontok és már érte is őket támadás. Az al-Kaida⁴ sejtek logisztikai bázisait fedezték fel Nagy-Britanniában, Olaszországban, Németországban, Spanyolországban és Belgiumban. Ezért egy koncentrált európai fellépés szükséges.

A bipoláris világ megszűntével a baloldali európai terrorszervezetek elveszítették tömegbázisukat, illetve legnagyobb anyagi támogatójukat, a Szovjetuniót. Így az ideológiai alapokra épülő terrorszervezetek folyamatosan elsorvadtak. A „hagyományosan európai szervezetek”, amelyek a vallásból és a nacionalizmusból fakadó szervezetek (pl. IRA, ETA) tovább működtek a 90-es évek végéig, majd a különböző kormányzati intézkedések miatt elveszítették a helyi lakosság támogatását. A tömegbázisukat elveszítő szervezetek így lassan a baloldali terrorszervezetek sorsára juthatnak.

A 90-es évek elején a jugoszláv polgárháborúban résztvevő „szabadcsapatok”, amelyek gerilla hadviselést folytattak a reguláris csapatok ellen, a Daytoni béke megállapodás aláírása után átalakultak terrorszervezeteké (Arkan⁵ Tigrisei, UCSK⁶).

A NATO és más nemzetközi szervezetek fellépése után a terrorszervezetek tagjainak egy része politikai pártot alapított vagy lett párttag, a többi résztvevő a szervezett bűnözés útját választotta.

A 2005-ös európai merényleteket – Madrid és London – követően több szakértő feltette azt a kérdést, hogy ezek után számolni lehet-e a terrorcselekmények növekedésével Európában. A terrorista akciók nem jelezhetők előre, a közép-európai térség fenyegetettségének megítélését nagyban befolyásolhatja egy esetleges al-Kaida jellegű terrorcselekmény. A NATO, illetve az

⁴ Iszlám terrorszervezet, amelyet a gazdag szaúd-arábiai vállalkozó, Oszama bin Laden hozott létre 1988-ban a Szovjetunió ellen Afganisztánban harcolt veteránokból. Feltételezések szerint „alvó ügynökei” révén a világ 50–60 országában is jelen lehet. A szélsőséges iszlám ideológia alapján álló al-Kaida célja elsősorban az Egyesült Államok, de általában véve is a nyugati világ és Izrael, valamint a nyugatbarát iszlám országok meggyengítése, ill. megsemmisítése. Fennállása során több ezer terroristát képzett ki elsősorban afganisztáni táborokban. 1979-től maga Oszama bin Laden is részt vett az afganisztáni harcokban és a CIA megbízásából a szovjetek elleni ellenállás szervezésében. Később hathatósan támogatta a tálibokat. Az amerikaiak afganisztáni beavatkozása óta tartózkodási helye ismeretlen. Az al-Kaidát az teszi különösen veszélyessé, hogy biztos anyagi háttérű, egymással laza összeköttetésben álló, meglehetősen önálló, nehezen felderíthető szervezetekből áll. Számos nagyon súlyos merényletért teszik felelőssé. Ezek közé tartozik pl. a New York-i Világkereskedelmi Központ elleni 1993-as robbantásos merénylet, az USA kenyai és tanzániai nagykövetségének 1998-as felrobbantása (225 halott, több száz sebesült), a Világkereskedelmi Központ elleni repülőgépes támadás 2001. szeptember 11-én (több ezer halott, ill. sebesült), és feltételezések szerint az al-Kaidának köze volt a 2004. március 11-i madridi robbantás-sorozathoz is. 2011 áprilisában, Pakisztánban az US SOF bin Ladent megsemmisítették.

⁵ Az 1991-es horvátországi és az 1992–1995-ös boszniai háború idején etnikai tisztogató akcióikról váltak hírhedtté Arkan kapitány tigrisei. A szemtanúk szerint a szabadcsapatok nem a harcokban vitézkedtek, hanem a békés polgári lakosság kifosztásában és bántalmazásában jártak élen. Egyes források szerint Razsnatovics a koszovói háborúból sem maradt ki: a táborokba menekült koszovói albánok arról beszéltek, hogy Arkan csapatai garázdálkodtak a falvaikban a szerb etnikai tisztogatás idején. A háborús bűnökkel foglalkozó hágai Nemzetközi Törvényszék is vádat emelt ellene, mivel nyugati források szerint kétségtelenül részt vett a muzulmánok és a horvátok elleni etnikai tisztogatásban a jugoszláv háború idején. Vagyont nyilvánvalóan ezzel a tevékenységgel alapozta meg. 1997 óta a törvényszék titkos vádlotti listáján szerepelt.

⁶ Del Ponte szerint az UCSK szerbeket rabolt el Koszovóból, majd az elraboltak belső testrészeit kioperálták és a nemzetközi szervkereskedelemben értékesítették. Ponte állítása szerint már 1999-ben értesült erről. Bár az UCSK-t 1998-ig az Egyesült Államok is terrorista szervezetnek nevezte, manapság a közvélemény inkább szabadságharcosokként tekint rájuk. A szerb fél már korábban azzal a kéréssel fordult Hágához, hogy vizsgálják ki az ügyet, ám a háborús bűnököt vizsgáló bíróság elzárkózott ettől a kéréstől.

Európai Unió globális kihívásokkal kapcsolatos tanulmányait vizsgálva, mindkét nemzetközi szervezet esetében fő veszélyforrásként a tömegpusztító eszközök proliferációját és a terrorizmust jelölik meg.

Magyarország kötelezettségei

A globális szereplőként megjelenő terrorizmus ellen csakis globális szereplők szoros együttműködésével lehet eredményesen fellépni. Ezeket a módszereket kell alkalmazni nemzetközi és belföldi szinten egyaránt. A szövetségi keretek megteremtik számunkra, hogy egyesült erővel léphessünk fel a terrorizmus ellen.

A NATO és EU tagságnak nemcsak előnyei, hanem kötelezettségei is vannak. Ha az európai terrorizmussal foglalkozunk, akkor először mindenképpen a fenyegetettséget kell meghatározni, ezt követheti a különféle biztonsági és NGO⁷ szervezeteknél bevezetendő ellenintézkedések egymásra épülő sorozata. A terrorfenyegetettség mértéke más és más szövetségi és nemzeti szinten, hiszen ha csak az EU tagállamainak fenyegetettségi szintjét vizsgáljuk, teljesen eltérő Németország és Szlovákia terrorfenyegetettsége, de nemzeti szinten sem egyformán fenyegetett egy nagyváros és egy vidéki kisváros.

A terrorizmus célja a félelemkeltés, a demokratikus társadalmi és politikai intézményrendszerekbe vetett hit és bizalom gyengítése, megingatása. A terrorista mozgalmak szembehelyezkednek a demokratikus értékrenddel, illetve destabilizáló hatást gyakorolnak a nemzetközi rendszerre és viszonyokra. A terrorszervezetekhez kapcsolódó szervezett bűnözés fokozottan veszélyezteti az államok és a nemzetközi intézmények működését. Ez újabb és mélyebb politikai, gazdasági, kereskedelmi, migrációs és egészségügyi válságok kialakulásához vezethetnek. A terrorizmus és a szervezett bűnözés között az együttműködés egyre szorosabb. A terrorszervezetek – a pénzügyi forrásaik beszűkülése miatt – jól működő kapcsolatrendszerrel építettek ki a különböző kábítószerrel, fegyverkereskedelemmel, gépjármű- és embercsempészettel foglalkozó bűnszervezetekkel. Azonban a terrorizmus és a szervezett bűnözés céljai jelentősen eltérnek egymástól.

A terrorizmus elleni felderítő munkát nagyon megnehezíti, hogy a szervezetek zártak és laza hálózatot alkotnak. A szervezetek által létrehozott sejtek vagy csoportok sok esetben csak egy meghatározott feladatra jönnek létre. A terrorszervezetek finanszírozása fedő intézményeken keresztül valósul meg, működésük alkalmazkodik az adott térség biztonsági környezetéhez.

Magyarországon jelenleg a kritikus infrastruktúrák objektumainak és épületeinek mechanikai védelmét nem a legfontosabb követelmények közé sorolják be. Sajnos a jelenlegi jogszabályi háttér csak építészeti előírásokat fogalmaznak meg. Nem határoznak meg általános előírásokat, hogyan lehet (kell) kialakítani a különböző objektumok és/vagy épületek mechanikai védelmét, amelynek szerves részét képezi a terrorrobbantások elleni védelem.

A cikk bevezető részében ismertetem a biztonság fogalmát és a magyarországi biztonsági felfogás (civil) hiányosságait mutatom be a teljesség igénye nélkül. A továbbiakban foglalkozom a mechanikai védelem általános feladataival, illetve a biztonsági elemek

⁷ Nem kormányzati – a szerző megjegyzése.

egymásra gyakorolt hatásával. Tanulmányom fő részét alkotják az objektumok és épületek terrorrobbantás elleni védekezési feladatai, melyek összetettségére és a terjedelemre való tekintettel csak a fontosabb elemeket emelem ki.

A BIZTONSÁG FOGALMA

A biztonság nehezen definiálható fogalom. Meghatározza az állam biztonságpolitikája, valamint az állampolgárok közösségének olyan biztonsági igényeit elégíti ki, mint: a fizikai túlélés, a gazdasági-politikai cselekvési szabadság. A biztonság mindig valamilyen fenyegetés, veszély megjelenése kapcsán felmerülő igény. A biztonság végső soron az értékek védelmét és biztonságát jelenti, amelyeket egy közösség tagjai elfogadnak, igényelnek és fontosnak tartanak. Nagyon leegyszerűsítve „A FÉLELEM HIÁNYA”.

A magyarországi biztonsági szakma megosztott a különböző érdekeltségek miatt. Így nem mindig valósul meg egy adott objektum vagy épület komplex védelme az elvárt szinten.

Magyarországi „civil” biztonsági irányzatok:

- Élőerőre alapozott biztonság (általánosan alkalmazott);
- Technikára alapozott biztonság (leginkább lakások, üzletek védelménél alkalmazzák);
- Integrált biztonság (multinacionális nagyvállalatoknál, de itt sem minden szegmensét alkalmazzák és az integráció sem teljes körű).

Az integrált biztonság elemei⁸

Külön-külön értékelve a különböző irányzatokat kijelenthetjük, hogy az egyes irányzatok nem, vagy csak csekély mértékben alkalmazzák a biztonság összes elemét.

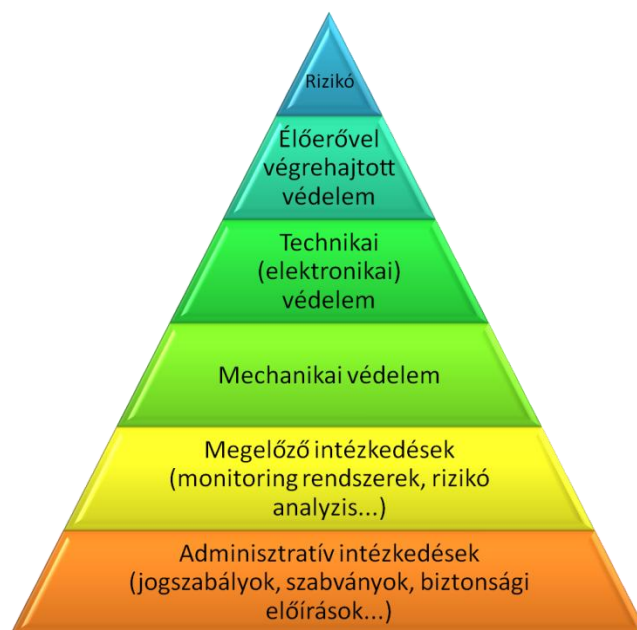
Az élőerőre alapozott védelemre jellemző, hogy a megelőző intézkedések elemei teljes egészében hiányzik, a többi viszont az élőerővel végrehajtott védelem elemnek van teljesen alárendelve – ha alkalmazzák –, a különböző technikai rendszerek között nincs kapcsolat.

A technikára alapozott biztonságra jellemző, hogy a technikát helyezi az előtérbe. Az integráció csak a technikai szegmensben valósul meg. A megelőző intézkedés szegmens ebből az irányzatból is hiányzik. A mechanikai védelem alkalmazása nem teljeskörű, az élőerővel végrehajtott védelem szegmensben csak, mint beavatkozó erő jelenik meg a biztonsági személyzet.

Az integrált biztonsági rendszer tartalmazza az összes elemet, de a megelőző intézkedések szegmens hiányzik, vagy nem alkalmazzák minden elemét⁹. A „biztonsági piramis” (lásd: 1. sz. ábra) megmutatja a biztonsági rendszer kiépítésnek sorrendjét. Minden elem egymásra épül és kiegészítik egymást.

⁸ Király László – Pataki János: Egy multinacionális nagyvállalat kritikus infrastruktúrájának illeszkedése a hazai (vertikális és horizontális) kritikus infrastruktúrákhoz. Url: http://mhtt.eu/hadtudomany/2013_e_Kiraly_Laszlo_Pataki_Janos.pdf, 2013.10.15.

⁹ János PATAKI – Péter SULÁNYI: LAGE- UND ANALYSEZENTRUM BEI EINEM INTERNATIONALEN UNTERNEHMEN, ZMNE Bolyai János Hadmérnöki Kar és a Hadmérnöki Doktori Iskola Online Tudományos Kiadványa, VI. Évfolyam 3. szám 2011. szeptember, pp. 161–168. Url: http://www.hadmernok.hu/2011_3_pataki_sulanyi.pdf, 2013.12.12.

1. sz. ábra Az integrált biztonság elemei¹⁰

Az objektumok és épületek terrorrobbantások elleni védelme

A megfelelő védelem nem csak az épületek robbanásállóságának növelésével érhető el, hanem az adminisztratív és megelőző intézkedések alkalmazásával, valamint a kiegészítő mechanikai védelmi intézkedésekkel együttesen.

A magyar előírások csak építészeti előírásokkal foglalkoznak, mint például az „Építészeti tervezés robbantásos cselekmények ellen”¹¹, amely a Műszaki Katonai Közlönyben jelent meg. A robbantásos cselekmények elleni védekezés komplex védelmi előírásairól nem találtunk jogszabályi előírásokat vagy irányelveket.

Az Egyesült Államok Védelmi Minisztériuma (Department of Defense /DoD/ a továbbiakban DoD) adott ki egy ajánlást „Anti-terrorista minimum szabályozás az épületek védelméhez”¹² amely része az „Egységes Létesítési Szempontok” (Unified facilities Criteria /UFC/ a továbbiakban UFC) szabályozási rendszernek.

A szabályzatot 2003. október 08-án adták ki, amelyet 2007. január 22-én módosítottak. Tanulmányomban a teljesség igénye nélkül ismertetem a szabályozás minimum követelményeit.

A szabályzat 2 fejezetből és 4 mellékletből áll.

Az első fejezetben az általános elveket fogalmazzák meg. A publikációban a kidolgozott elveket mutatom be részletesen, amelyben a minimum szabályozás elveit határozzák meg. Az első fejezet egyértelműen megfogalmazza azokat a minimális előírásokat, amellyel a kitűzött célok teljesíthetőek.

¹⁰ Forrás: A szerző saját készítésű ábrája.

¹¹ Balogh Zsuzsanna: „Építészeti tervezés robbantásos cselekmények ellen.” Műszaki Katonai Közlöny XVIII. évf. 1–4. szám, 53–59. oldal. 2008.

¹² Forrás: www.dod.wbdg.org, 2011.10.01.

A második fejezet már azokat a konkrét előírásokat tartalmazza, amelyek alkalmazásával végrehajthatóak az első fejezetben meghatározott minimum szabályok.

Mellékletek

- A) Fogalmak meghatározása.
- B) DoD minimális anti-terrorista előírások.
- C) Ajánlott kiegészítő anti-terrorista intézkedések.
- D) Minimum anti-terrorista intézkedések expedíciós és ideiglenes létesítmények védelméhez.

A mellékletek tartalmazzák az első fejezetben meghatározott, különböző szabványokban előírtak alkalmazásával kialakítható védelmi intézkedéseket.

A SZABÁLYZAT ELŐÍRÁSAI

Általános előírások

Az UFC határozza meg az alkalmazandó leghatékonyabb védelmi intézkedéseket, amellyel minimalizálják terrortámadások lehetőségét a DoD épületei és az ott szolgálatot teljesítő személyek ellen.

Dinamikusan változó környezet

A terrorizmus az egész világot behálózza és fejlődik, amelyet a terrorcselekmények és az áldozatok számának folyamatosan emelkedése jellemez. A DoD politikáját nem befolyásolhatja a terroristák tevékenysége. A terroristák tevékenysége kiszámíthatatlan, viszont a megfelelően képzett, felszerelt és céltudatos biztonsági személyzet elrettentheti a terroristákat eredeti céljaik megvalósításától. A terroristák elkövetési eszköztára sokrétű, de legtöbbször a robbanóeszközöket alkalmazzák, ha nagyszámú DoD személyzet ellen terveznek támadást. A legtöbb jelenleg használt DoD objektum nem rendelkezik megfelelő védelemmel. Az anti-terrorista védelem minimális szabályainak betartása csökkenti az épületek veszélyeztetettségét.

Felelősség

A vélt, vagy azonosított kockázatok alapján kell az érintett DoD létesítmények és a személyzet védelmét megszervezni. A nemzeti értékek, érdekek és források védelme a DoD feladata.

Személyek védelme

Minden DoD alkalmazott, beszállító és/vagy a velük kapcsolatban álló személyek elleni terrorista támadások lehetőségének minimalizálása a DoD által fenntartott objektumokban és létesítményekben.

Telepítésparancsnok felelőssége

A telepítésparancsnok feladata, hogy a személyi állomány és az objektumok elleni terrortámadások kockázatát csökkentse. A parancsnok felelőssége az idevonatkozó szabályok alkalmazása az azonosított vagy feltételezett fenyegetések alapján. A földrajzilag illetékes parancsnok, illetve a különböző ügynökségek és más szolgálatok felelősek, hogy az adott területen lévő parancsnokok megfelelően alkalmazzák-e az előírásokat. A parancsnok benyújtja jóváhagyásra az illetékes ügynökségeknek és szolgálatoknak a biztosítási terveit, amely vonatkozik az új építésekre, felújítási projektekre vagy bérelt létesítményekre. A pénzügyi források hiánya nem ok a szabványok nem, vagy részben való megvalósítására.

Szolgálatok és ügynökségek

Ügynökségek vezetői biztosítják a szabványoknak való megfelelést és útmutatást adnak azok végrehajtásához. Ha nem felel meg az újépítés vagy felújítás az útmutatásoknak, a tényt jelenteni kell a magasabb beosztású parancsnoknak. Ilyen helyzetekben a DoD illetékes vezetői „komponenseket” hoz létre a tervek és eljárások kockázatainak csökkentéséhez.

Csapatparancsnokok

A parancsnokok jogosultak kiegészítő intézkedések bevezetésére, különös figyelemmel a helyi viszonyokra.

Tervezés és integráció

Nem minden esetben riasztja el a terroristákat támadásuk végrehajtásától a megfelelően kialakított védelmi rendszer, ezért fontos a lehetséges áldozatok számának csökkentése a DoD objektumaiban szolgálatot teljesítő személyi állomány részére. A teljes személyi állomány riasztása nem mindig lehetséges, viszont a tervek egységes alkalmazása lehetővé teszi a megelőzést, illetve a hatékony beavatkozást a terrortámadások vagy más vészhelyzetek kibontakozása esetén.

A hatékony tervezési folyamat megkönnyíti a szükséges döntések meghozatalát, tisztázza a szerepeket és a felelősséget, biztosítja a műveletek terv szerinti végrehajtását.

A parancsnokot a döntéshozatalban törzse támogatja, amelyek képviselik az érintett területeket az objektumok tervezésében és működtetésében. A törzs összetétele:

- Anti-terrorista elhárító erők.
- Hírszerzés, felderítés.
- Objektumvédelem.
- Facility Management.¹³

Ez a törzs felelős a projekt megvalósításáért, már a tervezés fázisában támogatja a források megszerzését és más további szükséges erőfeszítéseket, hogy a DoD által használt objektumok védelme megfeleljen a kihívásoknak.

¹³ Facility Management – épületek, infrastruktúrák karbantartása, javítása és üzemeltetése – a szerző megjegyzése.

További információk a tervezéshez és az integrációhoz a „DoD Security Engineering” – Létesítmények tervezése – című kézi könyvben találhatóak.

Referenciák

Felsorolják azon szabványokat és előírásokat, amelyek a szükségesek a különböző DoD létesítmények tervezéséhez és megvalósításához.

Szabványok és ajánlások alkalmazása

A kötelező minimum DoD anti-terrorista szabványokat az új és meglévő épületekhez a B melléklet tartalmazza. Az ajánlott intézkedéseket a C melléklet tartalmazza.

A D melléklet az ideiglenes és expedíciós létesítményekre fogalmazza meg a minimum követelményeket.

Szándék

A kidolgozók szándéka, hogy a minimum szabványok alkalmazásával a DoD által használt létesítményekben minimalizálják a veszélyforrásokat. 100%-os védelem nincs, de a körültekintő tervezéssel és megfelelő építészeti gyakorlattal a veszélyeztetettség csökkenthető.

Védelem szintjei

Ezen szabvány alkalmazása egy alap szintű biztonságot garantál, amelyet a környezet biztonsági kihívásaihoz kell igazítani további biztonsági intézkedések alkalmazásával.

Konkrét terrorfenyegetés esetén a helyi parancsnok más szigorúbb intézkedéseket vezethet be.

DoD komponens standard

A mennyiben a DoD komponens standardok, mint például a „Helyi Harcoló csapatok parancsnokai” részére készült szabványok előírásait kell alkalmazni, kiegészítve a DoD szabályozás előírásaival.

Threat¹⁴-specifikus követelmények

A fenyegetések meghatározásához szükséges a DoD komponens standardok és az UFC 4-020-01-es rendelet alkalmazása, amelyekkel a tervezés időszakában meghatározhatók a felmerülő költségek, illetve modellezhetőek a fenyegetések hatásai adott objektumra.

Kritikus létesítmények

Épületek, amelyek magasabb szintű védelemmel rendelkeznek, hogy egy esetleges terrortámadás után is megtartsák működőképességüket.

Robbantás biztonsági szabványok

¹⁴ Threat – veszély, fenyegetés – a szerző megjegyzése.

Az anti-terrorista szabványok lehetővé teszik – egy esetleges terrortámadás esetén – a tömeges balesetek és az épületek összeomlásának elkerülését. Itt is fontos, hogy a fenyegetettségnek megfelelő és arányos robbantás biztonsági intézkedéseket alkalmazzanak.

Alkalmazhatóság

Ezen előírások érvényesek a beépített alkatrészek és berendezések minősítésére is, amely vonatkozik a DoD állandó létesítményeire, expedíciós és ideiglenes struktúráira is.

Új építés

Ezeket a normákat kötelező alkalmazni minden új építésű objektumoknál, függetlenül a finanszírozás forrásától.

Katonai gépek (MILCOM)¹⁵

Ez a szabvány vonatkozik a MILCOM projektekre a 2004-es finanszírozási évtől.

Host-Nation Support (HNS)¹⁶ és más külföldi állami támogatás. Ezek az előírások az új építésű, a Befogadó Nemzeti Támogatás keretében vagy más finanszírozási formában létesített objektumokra vonatkozik, amelyek 2004-es költségvetéstől létesítettek.

Meglévő épületek

Ezek a szabványok hatálya kiterjed a meglévő létesítményekre, amelyeket 2004-es költségvetéstől létesítettek, függetlenül a finanszírozás forrásától.

Kiemelt beruházások

Ezeket a normákat kell alkalmazni, hogy az épület megfeleljen DoD követelményeinek. Ez vonatkozik a felújításokra, átalakításokra, javításokra és egyéb pótlásokra, ha meghaladják az 50%-ot.

Üvegek cseréje

Robbanásveszélyes környezetben az ablaküvegek cseréje mellett az ablakkertek cseréje is szükséges, függetlenül attól, hogy az épület átalakítás nem éri el az 50%-os küszöbértéket.

Building¹⁷ kiegészítések

Ha a kiegészítés eléri az 50%-ot, vagy nagyobb mértékű. A meglévő épület teljesíti a minimum követelményeket, a „B” melléklet előírásai a mérvadóak.

Bérelt épületek

A DoD által bérelt vagy lízingelt épületekre is ezen szabályok érvényesek.

¹⁵ Military Construction – a szerző megjegyzése.

¹⁶ Befogadó Nemzeti Támogatás – a szerző megjegyzése.

¹⁷ Épület, építészet – a szerző megjegyzése.

Több bérlő által használt épületek

Ezen szabályokat akkor kell alkalmazni, ha a DoD személyi állománya legalább az épület 25%-át használja.

Nemzeti Gárda

Minden a Nemzeti Gárda által használt objektumokra a DoD létesítményekre vonatkozó szabványok a mérvadóak.

Egyéb kiszolgáló létesítmények

Bizonyos építmények mentességet kaphatnak ezen szabványban megfogalmazott előírások alól. A kivételeket a „B” melléklet tartalmazza.

Tervezés, dokumentáció

A tervezés során olyan szakértőket illetve tervezőket kell bevonni a projektekbe, akik nem csak a vonatkozó szabványi előírásokat, hanem a megbízó által igényelt biztonsági színvonal kialakítását építészeti és biztonságtechnikailag is képviselni tudják. Már a tervezés időszakában be kell építeni a költségvetésbe a szabványok előírásai miatti költségeket.

Információvédelem

Az egyes hatósági eljárásoknál, illetve használatbavételi engedélyezési eljárások esetén a hatósági jogköröket rendeletileg kell leszabályozni. Az elkészített dokumentációkat, illetve a megvalósított építészeti, technikai megoldásokat tartalmazó dokumentációkat minősített iratnak kell nyilvánítani.

Az „Információ szabadság” miatt csak az alapinformációkat lehet közzétenni. Konkrét objektum védelmét érintő információkat TILOS kiadni. (pl.: beépített biztonsági rendszerek, alkalmazott robbanásvédelmi anyagok, szervezeti intézkedések, stb.)

Design¹⁸

A desing-build nem befolyásolhatja az épület védelmi rendszerét. Ezek kialakítását már a tervezés fázisában figyelembe kell venni és a kivitelezés során folyamatosan ellenőrizni kell.

Műemléki megfelelés végrehajtása

Meg kell felelni a terrorizmus elleni szabványoknak. Egyensúlyt kell teremteni a műemlékvédelem és a biztonsági előírások között. Ez azt jelenti, hogy a műemléki megfelelésre való hivatkozással nem lehet a DoD előírásokat figyelmen kívül hagyni.

AJÁNLÁSOK

Tanulmányom felvázolja azokat a törekvéseket, melyek révén a terrorrobbantások biztonsági kérdéseit vizsgálhatjuk. Különös tekintettel a globális biztonsági kihívásokra a biztonsági

¹⁸ Design – tervezés – a szerző megjegyzése.

intézkedések végrehajtása során. Ma Magyarországon a terrorrobbantások biztonsági aspektusa nem kap a súlyának megfelelő figyelmet.

Dolgozat fő részében az amerikai tapasztalatokra, törvényszerűségekre alapozva olyan megoldási lehetőségeket kívántam bemutatni, amelyek komplex módon alkalmazott elemei révén hatékonyan végrehajthatóak a terrorrobbantások elleni védelem műveletei. Szeretnék rávilágítani, hogy a jövőbeni nemzeti biztosítási műveletekben történő szerepvállalás elérte a magyar rendvédelmi szervek lehetőségének határát. A létszámhiány miatt javaslom a Magyar Honvédség bevonását a terrorrobbantások elleni védelem biztosításába. A Magyar Honvédség állományában olyan speciális szakképzettséggel rendelkező katonák szolgálnak, akik hasonló feladatokat hajtanak végre különböző missziókban, így alkalmasak arra, hogy megfelelő támogatást nyújtsanak a rendvédelmi szervek részére. Az érvényben lévő Alaptörvény szerint lehetőség van a Magyar Honvédség belföldi alkalmazására, mint „technikai jellegű támogatás” más biztonsági szervezetek részére.

Tanulmányom megírásával szerettem volna röviden ismertetni az amerikai elgondolásokat az objektumok és épületek terrorrobbantások elleni védelméről, mivel Magyarországon nem áll rendelkezésre egy egységes jogszabályi háttér, amely irányelveket fogalmazna meg az objektumok és épületek terrorrobbantások elleni védelmével kapcsolatban.

Véleményem szerint Magyarországon a biztonsági rendszerek integrált alkalmazása szükséges. Az elvárható védelem kialakításához, a komplex biztonsági intézkedések megvalósításához szükséges a megfelelő jogszabályok megalkotása, valamint az objektumok terrorrobbantás elleni védelmének részletes szabályozása.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. DoD MINIMUM ANTITERRORISM STANDARDS FOR BUILDINGS. Url: www.dod.wbdg.org, (Letöltve: 2011.10.01.)
2. János PATAKI – Péter SULÁNYI: LAGE- UND ANALYSEZENTRUM BEI EINEM INTERNATIONALEN UNTERNEHMEN, ZMNE Bolyai János Hadmérnöki Kar és a Hadmérnöki Doktori Iskola Online Tudományos Kiadványa, VI. Évfolyam 3. szám 2011. szeptember, pp. 161–168. Url: http://www.hadmernok.hu/2011_3_pataki_sulanyi.pdf, (Letöltve: 2013.12.12.)
3. Király László – Pataki János: Egy multinacionális nagyvállalat kritikus infrastruktúrájának illeszkedése a hazai (vertikális és horizontális) kritikus infrastruktúrákhoz. Url: http://mhtt.eu/hadtudomany/2013_e_Kiraly_Laszlo_Pataki_Janos.pdf, (Letöltve: 2013.10.15.)
4. Balogh Zsuzsanna: „Építészeti tervezés robbantásos cselekmények ellen.” Műszaki Katonai Közlöny XVIII. évf. 1–4. szám, 53–59. oldal. 2008.